

Відмітимо відсутність достовірних різниць лейкограми коней з різним тонусом автономної нервової системи та різного вегетативного статусу.

Таким чином, встановлені достовірні відмінності морфологічних показників крові коней з різним типом вищої нервової діяльності та різного вегетативного статусу.

УДК: 636.22/28.082

СТАНОВЛЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОЇ БІОТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНІ

Смолянінов Б.В., д.б.н., професор

ORCID iD: 0000-0002-9515-5191

E-mail: smolianinow@ukr.net

Брошков М.М., д.вет.н., професор

ORCID iD: 0000-0002-9917-7257

E-mail: mr_m_m@ukr.net

Одеський державний аграрний університет, Одеса, Україна

Значним поштовхом репродуктивної біотехнології стали суттєві досягнення у розвитку вивчення ендокринології тварин, особливо у 70-80-х роках минулого сторіччя. Найбільший прогрес у цій галузі науки відбувся у питанні перенесення (трансплантації) ембріонів у свійських тварин. Більшість авторів вважають, що перших трансплантованих ембріонів поросят в Україні біло одержано в Полтаві професором Квасницьким О.В. Саме він у 1949-50 роках уперше пересадив чотирьом реципієнтам свиней дев'ять ембріонів і одержав чотирьох поросят. Стосовно дослідних пересадок у корів відомо, що американець Е.Вайль на рік пізніше Квасницького успішно здійснив перенесення ембріонів корови і одержав уперше трансплантоване теля. Наприкінці 60-х років кембриджська група під керівництвом Л.Роусона виконала рід важливих досліджень з трансплантації ембріонів у худоби.

Ці роботи дали можливість у 70-х роках застосувати практичну трансплантацію ембріонів у Великій Британії, США і Європі. на початку 80-х років у США та Канаді було виконано близько 110 тисяч ембріоперенесень свіжоодержаних ембріонів та 25 тисяч заморожених та відталих. До кінця сторіччя у США та Канаді щорічне перенесення ембріонів у худоби становило майже 75 тисяч голів. В теперішній час у цих країнах здійснюється до пів мільйона ембріоперенесень на рік.

В Україні роботи по трансплантації ембріонів були розпочаті у середині 80-х років минулого сторіччя в Харкові Ф.І.Осташко і О.Д.Бугровим в Українському НДІ тваринництва (Українка). В Києві на

Станції розведення і штучного осіменіння с.-г. тварин Б.М. Вельможним, у Львові в НДІ фізіології і біохімії тварин Смоляніновим Б.В., в Львівському республіканському центрі трансплантації Шаловилом С.Г. Проте, саме сектор трансплантації, який складався з Смолянінова Б.В., Лесіва М., Кудли І., Бучко А, Сливчука Ю. та Кобулея Д. одержав перших телят методом трансплантації у західних регіонах України у 1985 році. Крім того, Смоляніновим Б.В. і Розгоні І.І. було розроблено і одержано авторське свідоцтво на комплексний гормональний препарат для викликання множинної овуляції при підготовці корів-донорів до вимивання ембріонів.

В Одеському аграрному університеті плідна робота по трансплантації ембріонів проводилась на кафедрі акушерства та хірургії доцентами Станішевським Є.Ф. та Сологубом Г.Л. після значного поширення методу трансплантації у кінці 80-х і на початку 90-х років. Фронт практичних ембріоперенесень в ряді країн і в тому числі в Україні, нажаль, звузився і зараз трансплантація ембріонів у худоби застосовується в окремих господарствах Київської та Харківської областей, хоча наукові дослідження з біотехнології відтворення тривають у багатьох наукових установах країни.

Паралельно з дослідженнями з трансплантації ембріонів розробляються і інші методи репродукції с.-г. тварин. Це, в першу чергу, стосується розробки нових препаратів і методів стимуляції і синхронізації охоти у самок свійських тварин.

Крім того, у програми вишів введено курс біотехнології у ветмедицині і біотехнології відтворення та зооінженерної біотехнології. На початку 90-х років курс біотехнології і перший підручник видано у білоцерківському аграрному університеті Герасименко В.Г. Нами в цей же час розроблено робочу програму з курсу викладання біотехнології у ветеринарії і тваринництві та біотехнології відтворення. Видано навчальний посібник з біотехнології відтворення (Смолянінов Б.В., Кроткіх М.М., 2002р, 200 стор.). Також Смоляніновим Б.В. і Брошковим М.М. видано монографію "Гормональні способи корекції статевої циклічності у самок свійських тварин "(Одеса, 2011, 153 стор.).